

انای نظام الدین ط... .

بدینوسیله با اطلاع شما میسرسانیم که پایان نامه شما تحت عنوان :

” اداره مالیات بردرآمد تورینهاک رایبران ”

که برای دریافت درجه فور لیسانس نوشته اید مورد قبول و تصویب هیئت مشاوره

توار کرده است .

باتقدیم احترامات

رئیس هیئت دانشمائی دکتر **ویلیام اندرسون**

William H Anderson

” داناله ویلیلم

Ronald W. Wilchik

” علی نقی فرزانهان

امضای آقایان ویلیام اندرسون رئیس هیئت دانشمائی و داناله ویلیلم عضو هیئت دانشمائی بدینوسیله
تقدیر میگردد. این را که زیر نظر انجمن است دکتر علی نقی فرزانهان که شده است.

۹۰۷۵۷

علی نقی فرزانهان

فهرست مندرجات

صفحه	مقدمه
۴	مقدمه
قسمت اول	
توتنی مالیات بر شرکتها	
فصل اول - سابقه مالیات بر شرکتها در ایران *	
۷	۱- تعریف شرکتها
۱۰	۲- تاریخچه مالیات بر شرکتها
فصل دوم - اهمیت و ارزش مالیات بر شرکتها	
۱۸	۱- الای - از نظر میزان وصولی
۲۲	۲- از لحاظ اثرات اقتصادی
فصل سوم - سیاست مالی دولت و مالیات بر شرکتها *	
۲۶	۱- چرا باید از شرکتها مالیات گرفته شود
۲۰	۲- روشهای مالیات بر شرکتها *
۲۱	الف - مالیات مشابه
۲۶	ب - مالیات بر درآمد شرکتها
۴۱	۳- مساهمیت مالیاتی با مشمولان شرکتها
فصل چهارم - تقویم قسمت اول *	
۴۴	۱- مالیات بر شرکتها و سیاست مالی دولت ایران *
قسمت دوم	
بررسی مالیات بر شرکتها از نظر قانون و اداره *	
فصل اول - مندرجات مربوط به شرکتها *	

۴۷	صفحه	۱- وراثت قانونی شرکتها
۴۶	صفحه	۲- سرزن تنظیم اظهم ارنامه مالیاتی
۵۸	صفحه	فصل دوم - معافیت های قانونی شرکتها
		فصل سوم - سازمان و طرز اداره مالیات بر شرکتها
۶۴	صفحه	۱- وظایف و سازمان ادارات مالیات بر شرکتها
۶۶	صفحه	۲- تشکیل و سر علی الراس
۷۲	صفحه	۳- سال مالیاتی
۷۵	صفحه	۴- پرن اخذ مالیات
۷۶	صفحه	۵- مراجع حل اختلاف
۸۲	صفحه	۶- مرور زمان مالیات
		فصل چهارم - چگونگی وصول مالیات بر شرکتها
۸۵	صفحه	۱- اجراء
۸۷	صفحه	۲- راههای اعتراض بر اخذ مالیات

قسمت سوم

نتیجه و پیشنهادها

فصل اول - پیشنهاد اصلاحی

۹۴	صفحه	۱- پیشنهادها اصلاحی درباره قوانین و مقررات
۹۵		۲- پیشنهادها اصلاحی درباره سازمان و کارمندان
۹۸	صفحه	۳- لزوم جلب همکاران موردیان مالیات
۱۰۰		فصل دوم - اتخاذ تصمیمات صحیح برای بالا بردن میزان وصولی
	صفحه	مالیات بر شرکتها *

نویسند و وظیفه خود میدانند که از اصحاب و راجد نمایه‌های جناب آقای دکتر ^{نق} بر ما نفرمایان

استاد موسسه علوم اداری دانشگاه تهران سپاسگزاری نماید •

تحقیق علمی در رشته های مختلف مالیاتها و تشخیص معایب و محاسن آنها سبب میشود که نکات ضعف قوانین، ائین نامه ها، سازمانهای وصولی، میزان کارائی ادارات مالیاتی و بالاخره مشکلاتی که ضمن عمل پیش میاید آشکار گردد و در محللهای مناسب برای زیاد درآمد دولت، بهبود نحوه وصول، اصلاح قوانین و سازمانها و رفع مشکلات مودیان پیدا شود. متأسفانه فقدان اماره های دقیق، جمع نبودن قوانین و ائین نامه ها، عملیاتی و متعدد، مفصل و گاه مکرر بودن آنها بالاخره بی اطلاع بعضی متصدیان امور مالیاتی غالباً "مانع از ادامه تحقیق و بررسی بطرز علمی و صحیح میگردد". چه بسا اتفاق می افتد که محقق با اطلاعات غلط و ناقصی که اشخاص غیروارد با امور مالیاتی در اختیار او میگذارند از جاده اصلی و صحیح تحقیق منحرف میشود و نه تنها نتیجه صحیحی از کار او بدست نمیدهد بلکه باراهد نامائیهای نامناسب مشکلات جدیدی را هم اضافه میکند.

چون رشته تحصیلی مورد توجه و علاقه نویسندگانه در موسسه علوم اداری مالیاتی عمومی و حسابداری بوده که بستگی کاملی هم بشغل و تجربیات اداریم داشت بانوجه مشکلاتی که دولت و وزارتندارائی و سازمانهای وصولی از لحاظ معایب قوانین، مقررات مالی یا کمبود میزان درآمد غالباً بان روبرو هستند تصمیم گرفته شد که بدنباله مطالعات و تجربیات علمی خود پس از جلب موافقت اسنادان مربوط رساله پایان تحصیلات فوق لیسانس خود را بموضوع مالیات اختصاص داد هم و ازین رشته های مالیاتی مالیات - بردرآمد شرکتها را که اهمیت فراوانی چه از لحاظ میزان وصول و چه از نظر اثرات اقتصادی آن در عملیتهای مهم اقتصادی کشور دارد مورد تحقیق قرار داد هم بدان امید که با جمع آوری مدارک، بررسی مسائل مالی و اماره های مربوط بنحوشایسته و دقیق جزء بجزء مواد قوانین و ائین نامه های مختلفی را که طی سالهای گذشته مورد عمل مامورین دولت واقع گشته است و چگونگی نتایج، معایب، مشکلات راههای فرار از پرداخت مالیات - بالاخره سوء استفاده های احتمالی مامورین روشن شود و برای جبران

انها پیشنهادات مناسبی عرضه کردد *

میزان وصولی مالیات - بردرآمد شرکتهایکی از ارقام درست مالیاتهای است که -
دولت - ایران وصول میکند و از لحاظ اداری هم مراجعه بتعداد معدودی از شرکتهایمرا -
اسانتر و از آنرا مراجعه بعد از زیاد از افراد مردم است * تشخیص و تعیین میزان مالیات
بردرآمد شرکتهای علاوه بر اطلاعات مالی و وصولی بستگی تام و تمامی باصول علمی حسابداری از
قبیل چگونگی تنظیم ترازنامه، حساب سود و زیان، استهلاکهای مورد قبول، هزینه های عملیات،
ذخیره های قانونی، هزینه های اداری بالاخره سود غیرخالص و سود خالص دارد که -
جنبه کاملاً علمی و فنی میدهد *

در این رساله کوتاهی شده است که نسبت بکلیه مسائل مربوط بمالیات شرکتهای
بنحوی دقیق اظهار نظر کرد و نقائص و محاسن آن نشان داد، شود تا سیرتدریجی مالیات
بردرآمد شرکتهای باعضای عادلانه و بیطرفانه معلوم کردد *

امید است این رساله بتواند مورد استفاده دانشجویان علوم اداری، متصدیان
ادارات وصولی و وزارتندارائی و مودیان مالیات - واقع شود: مجریان قانون را از نقائص سازمانی
و قانونی، راههای فرار از پرداخت مالیات، علل کمبود میزان وصولی، پیشنهاد اصلاحی
آگاه نماید و در ضمن مودیان مالیات - را نیز جزئیات حقوق قانونی خود و چگونگی استفاده از آن
در کلیه مراحل اداری روشن سازد *

مؤسسه مالیات و امور مالیاتی

فصل اول

سابقه مالیات بر شرکتها در ایران

۱ - تعریف شرکتها

=====

در قانون مالیات بر درآمد ایران نه در گذشته و نه در حال تعریف کلی و جامعی از شرکت بعمل نیامده است. آخرین قانون ضمن اشخاص که بایستی نسبت به درآمد خود مالیات بدولت به پرداخت در باره شرکتها چنین میگوید:

« هر نوع شرکتها شخصیت حقوقی که مرکز اصلی آن در ایران است نسبت به درآمد خود - ولو آنکه قسمتی از آن در خارج تحصیل شده باشد و هر نوع شرکتها شخصیت حقوقی که مرکز اصلی آن در خارج بوده و در ایران دارای شعبه یا نمایندگی و امثال آن باشد نسبت به درآمدی که در ایران تحصیل مینماید » (۱)

در ابتدای ماده ۸ قانون میگوید ((شرکتها شامل مالیات - موظفند ۰۰۰۰))

(۲)

و بدین ترتیب واضح میشود که قانون مالیات بر درآمد بدون اینکه تعریف کاملی از شرکت بنماید و آنرا از سایر فعالیتها و اقتصادی و تجاری متمایز سازد با بکار بردن کلمه شخصیت حقوقی انگار ضمنی بقانون تجارت و مواد مربوط به شرکتها نموده است. در قانون تجارت ایران برای انواع شرکتها تعاریف جداگانه شده و در کلیه آنها (با استثناء شرکتها تعاونی) فعالیت تجاری و سهمیم بودن بپس از آنکه فرمود توجه فرار گرفته است بدین ترتیب :

۱ - قانون مالیات بر درآمد مصوب ۱۶ فروردین ۱۳۳۵ - ماده اول بند ه

۲ - همان مأخذ - ماده ۸

((شرکت با مسئولیت محدود شرکنی است که بین دو یا چند نفر برای امور تجاری تشکیل شده و هر یک از شرکا بدو یا اینکه سرمایه بسهم یا عطا - سهام زعسیم شده باشد فقط نامیزان سرمایه خود در شرکت مسئول غروس و تعهدات شرکت است)) (۳)

((شرکت تضامنی شرکنی است که در تحت اسم مخصوص برای امور تجاری بین دو یا چند نفر با مسئولیت تضامنی تشکیل میشود اگر دارائی شرکت برای نادیه تمام غروس کافى - نباشد هر یک از شرکا مسئول پرداخت تمام غروس شرکت است)) (۴)

((شرکت مختلط غیر سهامی شرکنی است که برای امور تجاری در تحت اسم مخصوص بین یک یا چند نفر شریک ضامن و یک یا چند نفر شرکت با مسئولیت محدود بدون انتشار سهام - تشکیل میشود)) (۵)

((شرکت مختلط سهامی شرکنی است که در تحت اسم مخصوص بین یک یا چند نفر شرکا سهامی و یک یا چند نفر شریک ضامن تشکیل میشود)) (۶)

((شرکت نسبی شرکنی است که برای امور تجاری در تحت اسم مخصوصی بین دو یا چند نفر تشکیل و مسئولیت هر یک از شرکا به نسبت سرمایه است که در شرکت گذاشته است)) (۷)

((شرکت تعاونی تولید شرکنی است که بین عده از ارباب حرف تشکیل میشود و شرکا متاعل خود را برای تولید و فروش انبیا یا اجناس یکا میبرند)) (۸)

۳- قانون تجارت مصوب ۱۳ اردیبهشت ۱۳۱۱ م. ۴۹۰

۴- همان مآخذ م. ۱۱۶

۵- همان مآخذ م. ۱۴۱

۶- همان مآخذ م. ۱۶۲

((شرکت تعاونی مصرف شرکتی است که برای مقاصد ذیل تشکیل میشود :

۱- فروش اجناس لازمه برای مصارف زندگانی اعم از اینکه اجناس مزبور را شرکت* ایجاد کرده یا خریداری کنند *

۲- تقسیم نفع و ضرر بین شرکت* به نسبت خرید هر یک از آنها (۱۰) (۹)

کلیه شرکت‌های تجاری مذکور در این قانون شخصیت حقوقی دارند (۱۰) (۱۰)

حال باید پرسید که آیا انواع فعالیت‌های اقتصادی و تجاری که در نیای امروز دست شرکت‌ها انجام میشود ضمن یکی از تعاریف فوق‌الذکر گنجانیده شده است؟ مثلاً شرکت‌های دولتی که برای امور عام‌المنفعه یا بعضی مواج امور تجاری (از قبیل راه‌اندازی شرکت بیمه) با سرمایه دولتی (یک نفر) تشکیل میشود خان از تعریف شرکت‌ها نیست؟ بدون تردید پاسخ این سوال مثبت است و قانون تجارت از این نظر نامرئوس میباشد ولی چون قانون مالیات - بردرآمد بدون اینکه تعریفی از شرکت بنماید هر نوع شرکت یا شخصیت حقوقی را مشمول مالیات بخصوص دانسته است و شخصیت حقوقی شخصیتی است که قانون پسازمانی که طبق اساسنامه ثبت شده ای تشکیل شود اعضاء میکنند بنا بر این میتوان نتیجه گرفت که هر سازمانی که شخصیت حقوقی داشته باشد صرف نظر از اینکه هدف از فعالیت اقتصادی، تجاری یا چیز دیگری باشد مشمول پرداخت مالیات است و از نظر قانون مالیات - بردرآمد شرکت شناخته میشود و این نحوه تعریف و تشخیص تا اندازه کافی جامع و رسا میباشد *

۷- همان مآخذ ۰ ماده ۱۸۲

۸- همان مآخذ ۰ ماده ۱۶۰

۹- همان مآخذ ماده ۱۶۲

۱۰- همان مآخذ ماده ۵۸۲

۲- تاریخچه مالیات شرکتها
=====

در تاریخ مشروطیت ایران که موضوع قانون مالیات مستقیم منجمه قانون مالیات
برد را مدعیان آمد در سال ۱۳۰۹ تصویب بود (۱۱). در فروردین ماه آن سال قوانین
چندی درباره بعضی مالیاتها مستقیم بنصوب مجلس شورای ملی رسید و بموجب اجراء گذاشته
شد که قسمت از آن درباره اخذ مالیات از درآمد شرکتها بود * این قانون که بسیار ابتدائی
و ناقص و کمتر عملی بود * ناظر بر درآمد کلیه طبقات - مودیان مالیات بنحو کنواخت و منظم نبود بلکه
فقط درباره بعضی از طبقات کسبه و بازرگانان گفتگو میکرد و مالک و ماخذ صحیح و عادلانه ای را هم
برای تعیین و تشخیص میزان درآمد واقعی طبقات مودیان برقرار نکرد * بموجب
قانون مصوب سال ۱۳۰۹ از شرکتها همه ساله مالیات مقطوع و مخصوص و اصول شد که طبعا بستگی
بمیزان درآمد شرکتها در آن سال نداشت * دولت بنا بر همین خود حتی قبل از پایان سال عملیاتی
شرکت مالیات معینی را مطالبه و دریافت میکرد بدون آنکه میزان مالیات تناسبی با فعالیتها
شرکتها و درآمد سالانه آنها داشته باشد شاید بتوان گفت که دولت در قبال ایجاد محیط
امنیت و مناسب برای فعالیت اقتصادی و تجارتی مالیات از شرکتها میترسید که از لحاظ واقعی مالیات
برد را مدعیان نبود (۱۲). قانون فوق الذکر سبب شد که مردم ایران و شرکتها کوچک و کم سرمایه ای که
در ایران امروز مشغول فعالیتها مختصر بودند تا اندازه ای بموجب مالیات مستقیم استثنائی
پیدا کنند ولی نفس قانون، مکررات و سازمانهای وصولی و کمبود میزان درآمد دولت را مجبور
نمود که قانون مالیات - برد را مدعیان مصوب ۱۲۹۱ با نامه ۱۳۱۲ را پیش نهاد و جانشین قانون قبلی

۱۱- کرجه قوانین مالیاتی از تصویب مجلس گذشته و مرحله اجراء درآمد است که عمده از آنها
از لحاظ معنی مالیات برد را مدعیان بود * استواری بصورت کلی و جامع و تحت عنوان قانون مالیات
برد را مدعیان تاریخ بیسابقه بنظر رسید *

۱۲- قانون مالیات بر شرکتها مصوب فروردین ۱۳۰۹ مجموعه قوانین سال ۱۳۰۹

نماید • قانون اخیر با اصلاحات - کونا کونی که ضمن عمل بوسیله قوانین دیکتر دران بعمل آمد - پایه و اساس مالیات بردرآمد تا سال ۱۳۲۲ گردید و با شنائی روز افزون مودیان و مجریه - - - - - با اصول و نحوه اجرا آن در آمد متناسبی را برای کشور تامین مینمود •

در قانون مالیات سال ۱۳۱۲ برای طبقات مختلف مودیان نرخهای مالیاتی مختلفی

در نظر گرفته شده بود و قانونتزار سعی کرده بود که بین درآمدها تیکه از راه انجام کار کسب منعفت پول، تجارت و بالاخره استفاده از علم و دانش دست میاید تمایز و تفاوتی فائل شود و نسبت به بعضی از درآمدها ارفاق و کذشتهای بنماید مثلاً مالیاتی که بدرآمد معین یکنفر خرد منکدا دولت یکنفر یزنگ و یک نفر بازارگان نعلن میترت یکسان و یکن اندازه نبود (مالیاتی که یکنفر یزنگ در مقابل کسب یک میلیون ریال میپرداخت برابر مالیاتی بود که بازارگانی در مقابل شصت هزار ریال درآمد میپرداخت) ^{۱۳} چنانچه شخصی دارای منابع درآمد متعدد بود مثلاً یزنگی تجارت هم میترت وضع مالیاتی او از نظر قانون مبهم بود و در تشخیص میزان مالیات اشکالاتی بروز میترت (۱۳)

در قانون اصلاح قانون مالیات بردرآمد مصوب ۱۲۴ از ۱۳۱۲ بمنصوب یکنواخت کردن - نرخهای مالیاتی و رفع بعضی مشکلات اداری و قانونی و بالاخره نامین درآمد بیشتری - امتیاز طبقاتی مودیان لغو گردید و کلیه آنان طبق نس مساوی و متناسبی محکوم به پرداخت مالیات شدند •

قانون سال ۱۳۱۳ بموجب قانون متمم مالیات بردرآمد مصوب ابانماه ۱۳۱۵ اصلاح سند و لیس عیب عمده و اساسی آن بود که ن متناسب سبب بروز تبعیض و بی عدالتی

۱۲ - قانون مالیات بردرآمد مصوب سال ۱۳۱۶ • مجموعه قوانین سال ۱۳۱۲ •

فاحش گردیده بود و اصل عدالت را که لازمه هر سیستم صحیح مالیاتی است رعایت نکرده بود -

نرخهای تناسبی قانون مزبور بدین قرار بود:

از	۴۰۰ آریال تا	۵۰۰۰ ریال	یک درصد
از	۵۰۰۱ ریال تا	۱۰۰۰۰ ریال	۱/۵ درصد مجموع *
از	۱۰۰۰۱ ریال تا	۲۰۰۰۰ آریال	۲ درصد مجموع *
از	۲۰۰۰۱ ریال تا	۳۰۰۰۰ آریال	۳ درصد مجموع *
از	۳۰۰۰۱ ریال تا	۵۰۰۰۰ ریال	۳/۵ درصد مجموع *
از	۵۰۰۰۱ ریال بیابا		۴ درصد مجموع *

اکثر شخص ۲۰۰۰۰ ریال درآمد داشته - بهن ۲ درصد مشمول ۴۰۰ ریال مالیات

برد درآمد میشد در حالیکه همین شخص چنانچه ۲۰۰۰۱ ریال درآمد داشته - بهن ۳ درصد

بایستی ۶۰۰ ریال مالیات به پرداخت و بدین ترتیب نه نامودی ناچار بود برای هر یک ریال درآمد

اعضای ۲۰۰ ریال مالیات پرداخت بلکه ۲۰۰۰۰ ریال درآمدی هم که مشمول نی ۲ درصد

بود بعلافت ندر طبقه مشمول نی ۳ درصد میشد و همین مثال نفس قانون را از لحاظ عدم -

رعایت عدالت نشان میدهند *

قانون مالیات برد درآمدی که در اسفند ماه ۱۳۱۷ بنسب مجلس شورای ملی رسید و از

اول سال بعد بموقع اجراء گذاشته شد اصلاحات اساسی و مهمی در قانون قبلی بعمل آورد -

بدین قرار:

۱- نی متناسب ملغی و من تصاعدی برقرار شد بدین معنی که اضافه نی مالیات

نسبت با اضافه درآمد از نمایها کمزور در قانون اعمال میشد *

۲- مالیات عدله زیادی از کسبه و پیشه وران جزئاً منطوقاً تعیین گردید و بدین ترتیب

عدله زیادی از مودیان از تشریفات اداری و صرفت و امدا با دارا - دارای معاف شدند (بعقیده

اینجانب این تصمیم در بسیاری موارد سبب فرار مردم یا زایل شدن مایه اعتماد لانه و واقعاً
میکرد (

۲- ن مایه اعتماد از حد اکثر صدی ۴ به حد اکثر صدی بیست تری یافت (۱۳)

ن تصاعدی عدالت را بین طبقات مختلف و درآمدهای کوناگون تامین میکرد ولی
انچه ممکن است بیشتر از هر چیز قابل توجه و تعجب بنظر رسد تری ناگهانی و فاحش نرخ -
مایه اعتماد از ۴ درصد به بیست درصد میباید ولی در صورتیکه با وضوح و احواص مالی و اعتمادی امروز
کشور توجه نمود معلوم میگردد که دولت در آن موفی فعالیتها و وسیع و دامنه دارید زمین -
عمران و آبادی کشور از جمله ایجاد و توسعه و تکمیل شبکه راه آهن سراسری و راه آهن های فرعی
توسعه سازمانهای دولتی، ایجاد شرکتها و اعتمادی دولتی را در ریس گرفته بود و بودجه -
دفاعی کشور هم بنا بر احتیاج و نیاز متناظم آن روزگار سیر صعودی را میپیمود و ناچار بود که -
بمنظور تامین مخازن خود مایه اعتماد بیشتری اخذ کند خاصه آنکه مردم بر اثر اعتماد - دولت و رونق
بازار تجارت و اعتماد درآمدهای زیادی کسب میکردند و توانائی پرداخت - چنان مایه اعتماد
را داشتند (۱۴)

فانون اصلاحی سال ۱۳۱۷ تا پایان سال ۱۳۲۱ (دو سال بعد از نفوذ چنگ
بین الملل دوم در ایران) اجراء میند و چون تا حد امکان جنبه عدالت و انصاف از یک طرف و -
تکافو مخازن دولت از طرف دیگر در آن رعایت شده بود فانونی بوده که گمراهانگالی در راه اجراء -
ان پیر میامد .

از تاریخ سوم شهریور ۱۳۲۰ که نیروهای بیگانه خاسته ایران را اشغال کردند تخیراتی
در کلیه ستون کشورید امداد از جمله اساس منظم و صحیح مالیاتی و اعتمادی کشور و تعادل -
بودجه از هم کمیخته شد . چون قدرت و مرکزیت دولت در وزارت و حتی تهران عالی اعمال

۱۳- فانون مایه اعتماد مرسوم اسفند ۱۳۱۷ . مجموعه قوانین سال ۱۳۱۷

نبود از طرفی عده ای از بازرگانان به سرعت کالاهای مورد نیاز مردم را در بازارها آوردند و قیمت بسیار گزاف برای فروش عرضه میکردند، عده ای خواربار کشور را بصورت ناچاقان از مرزهای میگردند، بعزت مفتضیات جنگ در وارد کردن اجناس خارجی و عه حاصل شده بود و طبیعتاً نه تنها به سرعت بالا میرفت، دولت ناچار بود برای تأمین مخازن نیروهای اشغال کننده اسکنا^{سهای} جدید منتشر کنند و پراهمبارزه با ناچاقان و تأمین لوازم حیاتی مردم و تقسیم سهمیه های واردات خارجی سازمانهای وسیعی ایجاد کنند و بمنظور تأمین حداقل حقوق کارمندان دولت دو سال یکی در سال ۱۳۲۰ و دیگری در سال ۱۳۲۲ با نه ااضافه حقوق بدهد. در خلال آنکه دولت برای انجام وظائف روز افزون خود احتیاج بیول زیاد داشت مناسبانه بعزت عدم کفایت و غیر قابل اجرا بودن قوانین مالی از یک طرف و تنگت امور سازمانهای وصولی دولت از طرف دیگر تعادل بودجه کشوری کمی بهم خورد، بود درآمد دولت نمیتوانست مخازن ضروری را تأمین نماید.

دولتهای بعد از شهریور ۱۳۲۰ اکتیوید ندکه مخررا و قوانین جدیدی برای ایجاد منابع جدید درآمد تهیه و تصویب کنند ولی در کشوری که دچار مصائب جنگ و اشغال نیروهای خارجی بود کمترین نتیجه اع رسیدند.

بموجب قانون مصوب ۱۲۱ بانام ۱۳۲۱ بدولت ایران اجازه داده شد که در ترمیناس پیو

۱۴- سیر صعودی میزان هزینه و درآمد کنش کشور را از روی اسناد بودجه از سال ۱۳۰۶ تا سال ۱۳۱۸ از کرمیکتیم:

سال	درآمد (ریال)	هزینه (ریال)	ماليات بردرامد (ریال)	ماخذ
۱۳۱۰	۲۹۹ / ۷۵۱	۲۲۱ / ۷۵۲	۲۲۱ / ۷۵۲	مجموعه قوانین سال ۱۳۰۹
۱۳۱۲	۲۲۷ / ۹۱۲	۴۶۰ / ۹۰۴	۵ / ۱۰۰۰	مجموعه = ۱۳۱۲
۱۳۱۷	۳۹۲ / ۵۲۹	۵۱۸ / ۵۲۷	۱ / ۵۲۷	مجموعه = ۲۱۶
۱۳۱۹	۳۹۲ / ۹۷۷	۲۰۲ / ۹۷۲	۲۱۰ / ۹۷۲	مجموعه = ۱۳۱۸

تابع دولت آمریکا را بعنوان رئیس کل دارائی استخدام کنند * این قانون که در ۱۶ ماده تنظیم -
 و تصویب شد حدود اختیارات دکتور میلسپو و میزان حقوق ماهیانه او را تعیین کرد * بود بطور کلی -
 میتوان گفت که قانون مذکور اختیار تفصل و نامحدود مالی و اعتمادی دولت ایران را برای -
 مدت پنج سال باین شخص داد تا آنطور که صلاح بداند برای اصلاح سازمانهای مالی و اقتصادی *
 ۱۵
 ایجاد منابع جدید درآمد حذف مخارج غیر ضروری بالاخره تعادل بودجه کل کشور را اعدام نماید *
 دکتور میلسپو یکمک عده ای از مستشاران امریکائی شروع کار کرد و با استفاده از -

اختیارات قانونی خود علاوه بر تجدید سازمانهای مالی و اقتصادی ایجاد ادارات جدید نظیر
 جیره بندی * پخش * باربری * برقراری انبارها و جمع ورتفقه که از حیثه بحث ما خارج است
 قانون مالیات غیر درآمدی مشتمل بر ۲ ماده پیشنهاد کرده که در تاریخ ۱۶ آبانماه ۱۳۲۲ از
 تصویب مجلس شورای ملی گذشت - و از اول فروردین ۱۳۲۳ بجای کلیه مقررات و قوانین مالیاتین
 سابق مسور عمل رایج شد * برانجا جرایم این قانون اثین نامه مفصلی هم از عرب دکتور میلسپو -
 تهیه و پیشنهاد شد که به تصویب کمیسیون دارائی مجلس شورای ملی رسید *

در قانون جدید دکتور میلسپو بنا به سلیقه و تدابیر خود بسیار تا مالیاتهای گذشته
 از جمله مالیات عده غایب و عوالمی آن از تردد و سایر موارد بسیار مهمی بود لغو کرد و نسبت بسایر
 مالیاتها هم روشها را جدیدی برقرار داشت * دکتور میلسپو با تعیین تسامحهای که در اکثر
 آن هشتاد درصد بود تصمیم گرفت که با سرمایه دارائی که بر اثر جنگ سودهای کزافی برد * بودند
 بمبارزه برخیزد و عده و برای آنکه مالیات از تمرکز ثروتها را بزرگ نمود درآمد قابل توجهی برانگیزانند
 خالی کشور بچنگ آورد * عمر قانون مالیات غیر درآمد دکتور میلسپو بیش از یکسال و چند ماه نبود و سر
 اثر علل مختلفی از قبیل نقائص قانون * تناقض بعضی مواد قانون با اثین نامه * معایب سازمانهای -

۱۵ - قانون اختیارات و استخدام دکتور میلسپو مصوب ۱۳ آبان ۱۳۲۱ و اردیبهشت ۲۶ * مجموعه قوانین
 دوره سیزدهم مجلس *

وصول، کارکنی های امخاص با نفوذ و سرمایه دار که در پارلمان نفوذ داشتند از هیئت انتفاع خان
تند * دکتر میل سپو حلی که خواهیم دید نه تنها از من تصاعدی مستفاد در صد خود درآمد بیشتری
برای دولت کسب نکرد بلکه میزان وصولی هم در دوره عملکرد قانون او تنزل پیدا کرد *

از مسائل تازه ای که در قانون دکتر میل سپو مورد تعجب و تحسین مودیان مالیات و بسیاری
از جراید و نمایندگان پارلمان وای تند موضوع اخذ مالیات مضاعف *Double Taxation* بود
از شرکتهای سهامی که این مسئله خود یکی از علل عمده مخالفت با میسیون امریکائی محسوب میشود *
پس از عزیمت دکتر میل سپو از ایران دولت بر اثر فشار دستجات ذی نفوذ طی ماده واحده
تناضی اصلاح بسیاری از مواد قانون مالیات بر درآمد سال ۱۳۲۱ را نمود * قانون اصلاحی مزبور که
در شهریور ۱۳۲۴ بتصویب مجلس شورای ملی رسید تغییرات زیر را در مورد مالیات بر شرکتهای تمام
میتند :

- ۱- مالیات مضاعف از شرکتهای سهامی لغو شد *
- ۲- بخشودگی مالیاتی شرکتهای سهامی یعنی ۱۸ درصد سرمایه پرداخت شده -
فقط نسبت به سرمایه شرکتهای تا آخر اسفند ۱۳۲۱ مورد قبول وای تند و نسبت به شرکتهایی که بعد از
ان تاریخ تاسیس شده و یا شرکتهای قدیمی که سهام جدید اضافی منتشر کرده اند فقط شش درصد
میزان سرمایه پرداخت شده از درآمد خالص آن بعنوان بخشودگی قانونی کسر میگردد *
- ۳- من تصاعدی مالیات - از حد اکثر هشتاد درصد به حد اکثر ۳۵ درصد تنزل داده شد
- ۴- حدود اختیار اسدیوان داد رسی دارای محدود گردید (۱۶)

از سال ۱۳۲۴ تا سال ۳۲۸ تصویب نامه ها و آئین نامه ها متعدد دی در مورد تغییر و اصلاح بسیاری از
مواد قانون مالیات بر درآمد (بخصوص در قیاب مجلس شورای ملی) از هیئت وزیران گذشت که من و

۱۶- تغییرات بند ۲ و ۳ و ۴ و علل آن مفصلاً در قسمت دوم بررسی خواهد شد *

من کاملی برسیستم مالیاتی کشور وجود آورد و بر اثر مشکلاتی که پیش آمد دولت تصمیم گرفت قانون
جامعی تهیه و پیشنهاد کند * این قانون در ۴ ماده و چندین تبصره در ۲۶ تیرماه ۱۳۲۸
به تصویب مجلس رسید و مورد اجراء گذاشته شد * (۱۷)

فصل دوم

اهمیت و ارزش مالیات بردرآمد شرکتهای

۱- ارزش میزان وصولی *

=====

شک نیست که مالیاتهای مستقیم از جمله مالیات شرکتهای چون مربوط بدرامد اشخاص - مختلف کشور میباشد و به تناسب افزایش درامد میزان مالیات متعلق بدولت نیز افزوده میگردد. علاوه بر آنکه میزان وصول آن رقم مهمی را برای جبران مخارج دولت ایران تشکیل میدهد از لحاظ رعایت اصل عدالت نیز که یکی از اصول اساسی یک سیستم صحیح مالیاتی است دارای اهمیت زیادی میباشد. * امروز علماء علم مالیه عمومی و اقتصاد در اغلب ممالک دموکرات که اقتصاد آزاد بر آنها حکومت نمیکند طرفدار جدی و معتقد مالیاتهای مستقیم هستند و در اغلب کتابها و رساله های خود توصیه میکنند که دولتها برای تأمین مخارج خود و اقتصاد بهتر ^و کارگران، کارمندان و کشاورزان بایستی از میزان مالیاتهای غیر مستقیم بپاهند و بر میزان مالیاتهای مستقیم با نرخهای تصاعدی بیافزایند. * آنها میگویند که تا آنجا که این رویه مناسبت ترین سیستم مالیاتی را بوجود میآورد بدلیل آنکه اولاً آنها که درامد بیشتری دارند از خدمات عمومی و خصوصی دولت بیشتر استفاده میکنند - میبرند به همان نسبت مالیات بیشتری میپردازند *

ثانیاً - آنها که درامد بیشتری دارند در پرداخت مالیاتها نیز سهم دارند

بعلاوه مالیاتهای مستقیم با نرخهای تصاعدی وسیله موثری است در دست دولتها که ممالک کمزور میتوانند تعدیل ثروت ملی و گردش منصفانه آنرا بین کلیه طبقات کشور عملی سازند و از تمرکز سرمایه ها، انحراف و جمع آوری سودها بپسندیدند *

اینها همگی مورد توجه همه زیادگان مطلعین و نویسندگان علوم اداری واقع شده - است که خواهناخواه دخالت بیشتر دولتها در امور عمومی مردم بمنظور تأمین رفاه اجتماعی و جلوگیری از بحرانها با اقتصاد ضرورتی است و روز بروز تعداد ایدئیل امور که بوسیله

دولت برای عمل باید انجام شود رویا زیاد است * طبیعی است که وقتی که دولت خدمات عمومی بیشتری را بجهت همبگیرد برای تأمین مخازن آن احتیاج بدرامد زیادتری دارد * چنانچه دولتی بخواهد قسمت اعظم این درآمد را از راه مالیاتهای غیر مستقیم (که حتی سهم الوصول نرسند) جمع آوری کند چون قسمت اعظم مصرف کنندگان و استفاد کنندگان از خدمات طبقاتی هستند که درآمد متوسط یا مختصری دارند غایت فشار مالیات را تا حد معینی دارند و در صورتیکه از آن حد گذشت زندگانی فرد آنان دچار اختلال گشته و سطح زندگانی آنان تنزل میزند بعلاوه آنهاییکه درآمدهای بیشتری را اختیار دارند و از خدمات دولتی بیشتر استفاده میبرند در پرداخت این قسمت عمدتاً مالیاتهای عیالی در بر روی و اعیان میسرند (۱۸)

بدین ترتیب استفاده از مالیاتها تقریباً مستقیم با برقرار بودن وجه مالکیت را برد و سایر اکثریت متوسط و فقیر کشور میگذارد و عادلانه بودن سیستم مالیاتی را نیز تا حد زیادی پایمال میکند * بمنظور احتراز از این عیب عمدتاً آنست که اغلب مطلعین امور اقتصادی و مالی دولتها را تقویس میکنند که به برت مالیاتهای مستقیم روند و توصیه خود را چنین توجیه میکنند که چون افراد دولت همه از خدمات عمومی دولتی سهم خود بهره مند میشوند و در رتبه آن خدمات سود محلی امنیت فضائی و اقتصاد می بکسبند درآمد های مختلف و نامین معیشت خود میگردند بمنظور رعایت عدالت و ایجاد امکان زندگانی مناسب برای صاحبان درآمد مختصر و متوسط و همچنین تأمین مخازن عظیم دولت باید هر کس به تناسب درآمدی که کسب میکند با رعایت متن تصاعدی در مخازن دولتی شرکت کند و سهمی از درآمد خود را بعنوان مالیات بدولت بپردازد *

در کشور ما شاید احتیاج به پیروی از این رویه بیشتر از بسیاری از ممالک مدیترانه و آسیای میانه باشد زیرا که با وجود عدم تعادل بودجه کشور بر اثر ازدیاد شدید هزینه ها (که قسمت اعظم

بظورتی صرف مواد انحصاری از قبیل قند و شکر و خانیات، مشروبات الکلی و غیره برای خانواده یکسان است *